

МХ "ЕРС"МП а.д. Требиње
ЗП "Хидроелектране на Дрини"
а.д. Вишеград

Акциони план за отклањање утврђених недостатака у ревизорском извјештају Grant Thornton, д.о.о Бања Лука за 2020 годину и прихватање препорука датих у Писму руководству Мјешовитог Холдинга „Електропривреда Републике Српске“

Година: 2020.

Датум израде:
20.09.2021.

Страна: 1/12

АКЦИОНИ ПЛАН

за отклањање утврђених недостатака у ревизорском извјештају Grant Thornton д.о.о Бања Лука за 2020. годину и прихватање препорука датих у Писму руководству Мјешовитог Холдинга „Електропривреда Републике Српске“

Израдио:		Контролисао:		Одобрио:
Име и презиме:	Гиговић Василије, дипл. ек.	Видаковић Ивона, дипл.ек	Максимовић Биљана, дипл.ек	Недељко Перишић дипл.ек,
Потпис:				

МХ "ЕРС"МП а.д. Требиње
ЗП "Хидроелектране на Дрини"
а.д. Вишеград

Акциони план за отклањање утврђених недостатака у ревизорском извјештају Grant Thornton,д.о.о Бања Лука за 2020 годину и прихватање препорука датих у Писму руководству Мјешовитог Холдинга„Електропривреда Републике Српске“

Година: 2020.

Датум израде:
20.09.2021.

Страна: 2/12

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Независни ревизор „Grant Thornton“д.о.о Бања Лука је извршио ревизију пословних књига свих Зависних предузећа и Матичног предузећа, као и консолидованог извјештаја Мјешовитог холдинга ЕРС, консолидованог ХЕТ-а, консолидованог РиТЕ Угљевик и консолидованог ХЕ на Дрини за 2020 годину и доставио појединачне извјештаје за сва Зависна предузећа, за Матично предузеће, консолидовани Извјештај за Мјешовити холдинг, као и Писмо руководству.

На основу Писма руководству сачињен је Интегрални акциони план на нивоу ЕРС-а, који је усвојио НО Електропривреде РС, а потом га доставио зависним предузећима да свако зависно предузеће идентификује ревизорске примједбе које се односе на њихов финансијски извјештај и да их угради у свој акциони план, са циљем да се њиховом реализацијом отклоне сви недостаци и реализују препоруке независног ревизора.

У Писму руководству, као и акционом плану посебно су обрађена питања финансијског извјештавања, информационе технологије, и посебно је скренута пажња на одговорност менаџмента за циљеве и ограничења интерних контрола.

С тим у вези, у овом Акционом плану указаћемо на уочене недостатке,на дате препоруке независног ревизора и на мјере за отклањање тих недостатака, са носиоцима активности и мјерама за њихово извршење, а која се односе само на наше Предузеће.

На основу извршене ревизије наших финансијских извјештаја, независни ревизор „Grant Thornton“ је дао следеће **мишљење**:

„По нашем мишљењу,приложени неконсолидовани финансијски извјештаји дају истинит и објективан приказ, по свим материјално значајним аспектима, финансијско стање Друштва на дан 31. децембра 2020. године, као и резултате његовог пословања и токове готовине за годину која се завршава на тај дан, у складу са Законом о рачуноводству и ревизији Републике Српске“

Овај Акциони план ће бити предмет разматрања Одбора за ревизију, Надзорног одбора и Скупштине акционара ЗП“Хидроелектране на Дрини“ад Вишеград, па ће зависно од њихових сугестија и приједлога бити дорађен.

МХ "ЕРС"МП а.д. Требиње
ЗП "Хидроелектране на Дрини"
а.д. Вишеград

Акциони план за отклањање утврђених недостатака у ревизорском извјештају Grant Thornton, д.о.о Бања Лука за 2020 годину и прихватање препорука датих у Писму руководству Мјешовитог Холдинга, „Електропривреда Републике Српске“

Година: 2020.

Датум израде:
20.09.2021.

Страна: 3/12

1. Усаглашавање потраживања и обавеза

НАЛАЗИ РЕВИЗИЈЕ	ПРЕПОРУКА
<p>У току ревизије финансијских извјештаја на дан и за годину која се завршава 31.12.2020. године, утврђено је да чланице Холдинга, зависна предузећа нису у потпуности усагласили стање потраживања и обавеза између купаца и добављача на дан 31. децембра 2020. године, нити су објелоданили информације о неусаглашеним стањима у напоменама уз финансијске извјештаје.</p> <p>Као што је наведено у напомени 29 уз финансијске извјештаје, потраживања Друштва од повезаних лица на дан 31.12.2020 године износе укупно 113.119.073 БАМ. Исправка вриједност потраживања по основу МСФИ 9 и обезврјеђење потраживања примјеном индиректне методе ,настали су примјеном члана 107 Правилника о рачуноводственим политикама МХ ЕРС усвојеним у децембру 2020 године. Процјена наплативости потраживања врши се по групама примјеном коефицијента ненаплаћених потраживања на укупан износ фактурисаних потраживања у текућем извјештајном периоду. Ово је прва примјена МСФИ 9, а примјењен је коефицијент 0,01. Неведени износ се односи на примјену стандарда за 2019 годину и терети нераспоређену добит ранијих година.</p>	<p>Препорука ревизора је да Матично предузеће и сва зависна предузећа изврше усаглашавање потраживања и обавеза у складу са Законом о рачуноводству и ревизији Републике Српске, сва неусаглашена стања објелодане у напоменама уз финансијске извјештаје. Такође, неопходно је да се све трансакције са повезаним правним лицима усагласе прије састављања појединачних и консолидованих финансијских извјештаја.</p>

ОДГОВОР РУКОВОДСТВА

Препорука се прихвата. Стручна служба Друштва континуирано ради на усаглашавању међусобних интерних обавеза и потраживања, и нема неусаглашених стања која требало објавити у напоменама уз ФИ.

Интерни односи су у МХ "ЕРС" специфични. У дијелу у којем се говори о износу потраживања Друштва од повезаног лица, руководство Друштва сматра да је то ситуација узрокована факторима који су изван контроле руководства ЗП, на које није било могуће утицати.

 <p>МХ "ЕРС"МП а.д. Требиње ЗП "Хидроелектране на Дрини" а.д. Вишеград</p>	<p>Акциони план за отклањање утврђених недостатака у ревизорском извјештају Grant Thornton, д.о.о Бања Лука за 2020 годину и прихватање препорука датих у Писму руководству Мјешовитог Холдинга, „Електропривреда Републике Српске“</p>	Година: 2020.
		Датум израде: 20.09.2021.
		Страна: 4/12

МЈЕРЕ ЗА ОТКЛАЊАЊЕ НЕДОСТАКА

- Стручна служба и даље континуирано да усагалашава сва потраживања и обавезе.
- Писмено иницирати активности на изради плана наплате укупних потраживања од Матичног с посебним освртом на потраживања старија од 365 дана, уз услов да се текућа потраживања наплаћују у валутном року.
- Вршити мјесечну анализу потраживања од Холдинга,
- На сједницама органа Управе, НО и ОР предузимати кораке који би довели до смањења потраживања на износ једногодишње реализације.

Носилац активности: Управа Друштва,
НО Друштва, ОР Друштва
, Управа МП, НО МП .

Рок: континуиран

 <p>МХ "ЕРС"МП а.д. Требиње ЗП "Хидроелектране на Дрини" а.д. Вишеград</p>	<p>Акциони план за отклањање утврђених недостатака у ревизорском извјештају Grant Thornton, д.о.о Бања Лука за 2020 годину и прихватање препорука датих у Писму руководству Мјешовитог Холдинга „Електропривреда Републике Српске“</p>	Година: 2020.
		Датум израде: 20.09.2021.
		Страна: 5/12

2. СУДСКИ СПОРОВИ	
НАЛАЗИ РЕВИЗИЈЕ	ПРЕПОРУКА
<p>Зависна предузећа –чланице Мјешовитог Холдинга су тужена страна у различитим судским споровима. Процјењени потенцијални ефекат таквих спорова за предузеће ЗП „Хидроелектране на Дрини“ а.д. Вишеград на дан 31.12.2020. године је 6.000 КМ. Руководство детаљно анализира потенцијалне ризике од даљњих губитака по овом основу и сматра да је признати износ резервисања на дан 31.12.2020. задовољавајући и оправдан.</p>	<p>➤ Наша препорука је да Руководство Холдинга и руководства зависних предузећа врше процјену ризика исхода судских спорова и врше адекватна резервисања по основу процјене ризика. Такође је неопходно да сви судски спорови буду објелодањени у Напоменама уз Финансијске извјештаје као и анализе процјене исхода судских спорова.</p>

ОДГОВОР РУКОВОДСТВА
<p>Препорука се прихвата. Предузеће континирано прати ток постојећих и ризик од потенцијалних судских спорова и врши резервисања потребних новчаних средстава за њихово покриће.</p>

МЈЕРЕ ЗА ОТКЛАЊАЊЕ НЕДОСТАКА
<p>Континирано пратити ток постојећих и ризик од потенцијалних судских спорова и вршити резервисања потребних новчаних средстава за њихово покриће као и њихово објелодањивање у Напоменама уз Финансијске извјештаје.</p> <p>Носилац активности: Управа Друштва,</p> <p>Рок: континуиран</p>

МХ "ЕРС" МП а.д. Требиње
ЗП "Хидроелектране на Дрини"
а.д. Вишеград

Акциони план за отклањање утврђених недостатака у ревизорском извјештају Grant Thornton, д.о.о Бања Лука за 2020 годину и прихватање препорука датих у Писму руководству Мјешовитог Холдинга „Електропривреда Републике Српске“

Година: 2020.

Датум израде:
20.09.2021.

Страна: 6/12

3. НАЧЕЛО СТАЛНОСТИ ПОСЛОВАЊА

НАЛАЗИ РЕВИЗИЈЕ

Појединачни финансијски извјештаји чланица као и консолидовани финансијски извјештаји Холдинга наводе да су исти састављени у складу са начелом сталности пословања. Резултати ревизије код одређених чланица утврдили су постојање оперативних губитака, неликвидност и потенцијални одлив значајних средстава по основу ризика од губљења судских спорова. Ово су индикатори постојања потенцијалних проблема везаних за могућност нормалног одвијања оперативних активности у смислу сервисирања текућих обавеза кроз наплату потраживања у договореним роковима и износима. Појединачни финансијски извјештаји чланица као и консолидовани финансијски извјештаји Холдинга не садрже било какве корекције које би биле неопходне уколико начело сталности пословања не би било валидно.

ПРЕПОРУКА

- Наша препорука је да Руксводство Холдинга и руководства зависних предузећа морају предузети детаљније и свеобухватније мјере обезбјеђивања континуираних извора финансирања којим би се обезбједило нормално и континуирано обављање оперативних активности друштва.

ОДГОВОР РУКОВОДСТВА

Препорука се прихвата.

Управа врши анализу способности предузећа да нормално и континуирано обавља оперативне активности, како не би дошло у проблем неликвидности и нарушавања начела сталности пословања друштва. **Постојећи судски спорови Друштва нису значајни и не угрожавају његову ликвидност.**

МЈЕРЕ ЗА ОТКЛАЊАЊЕ НЕДОСТАКА

Управе морају обезбјеђивати континуиране изворе финансирања којима би се обезбједило нормално и континуирано обављање оперативних активности друштва.

Носилац активности: **Управа МХ "ЕРС" и Управе ЗП,**

Рок: континуиран

МХ "ЕРС" МП а.д. Требиње
ЗП "Хидроелектране на Дрини"
а.д. Вишеград

Акциони план за отклањање утврђених недостатака у ревизорском извјештају Grant Thornton, д.о.о Бања Лука за 2020 годину и прихватање препорука датих у Писму руководству Мјешовитог Холдинга „Електропривреда Републике Српске“

Година: 2020.

Датум израде:
20.09.2021.

Страна: 7/12

4. СВЕОБУХВАТНА АНАЛИЗА ИНФОРМАЦИОНОГ СИСТЕМА

Значајни догађаји у информационом систему

Током претходне године издвојили смо слиједеће значајне догађаје у информационом систему (ХЕТ):

- Технички је подржана нов систем организације пословних процеса, посебно за формиране нове дирекције: Дирекцију за тржишно снабдијевање и Дирекцију за јавно снабдијевање (централизација дијела пословних процеса).
- Имплементиран је Софтвер за интегрисани билинг рачуна од компаније Двелт, који је искориштен и за штампу и генерисање рачуна у двије поменуте новоформиране дирекције.
- У току трајања ванредне ситуације изазване КОВИД вирусом половина до двије трећине запослених радника је радило од куће. Код успостављања редовног рада сви запослени су се вратили на посао, без посебних мјера. Нису забиљежени значајни оперативни или безбједносни инциденти у предметном периоду.
- Све производне и дистрибутивне СКАДА мреже су прикладно раздвојене /сегментирани од остатка корпоративне мреже.
- Друштво је проширило имплементације софтвера за резервне копије Veem у зависним предузећима.
- Друштво је припремило пројекат имплементације Двофакторске аутентификација, за коју се очекује процедура набавке
- За СКАДА системе је успостављено логовање приступа у складу са добрим праксама.

Негативна запажања су:

- Друштво не проводи снимање сесија администрације вањских компанија које су уговорно ангажоване у ЕРС чиме се излаже ризицима повезаним са неадекватном превенцијом упада и ограничењима управљања у случајевима безбједносних криза
- Софтвер за резервне копије података није конзистентно имплементиран у свим зависним друштвима
- 40 геолокацијски дистрибуираних система и даље нису у домену, чиме нису наметнуте јединствене сигурносне поставке за ове системе.

На нивоу зависних предузећа додатне значајне измјене су:

- Унапријеђено је наметање безбједносних политика на домену. Шифре за доменске налоге се мијењају на редовној основи.
- Настављена је имплементација система безбједности према стандарду ISO27001 током 2020. године у зависним предузећима. Очекује се да овај систем управљања заживи и у Матичном предузећу.
- Менаџмент сервер за CheckPoint рјешење за управљање мрежом је такође подигнут на виртуелној инфраструктури (ХЕТ). Cisco Identity протокол којом се штити мрежа и изнутра и вани. Двофакторска аутентификација се тренутно не користи за све приступе. За приступ извана се користи искључиво ВПН приступ, који је значајно проширен кориштењем током КОВИД кризе. Радовно се ажурирају дефиниције за повезане ватрозидне уређаје. Користе се и унапријеђене верзије мултиплексера, додатно се користи резервна комуникацијска мрежа. Мрежа у потпуности користи оптичку инфраструктуру.
- Провјерени Скада системи су у засебној мрежи, осим ВПН везе према главном диспечерском центру Електропривреде РС. Она се користи за терминирање искључиво унутрашњег саобраћаја. Могуће је додатно унапређење физичким раздвајањем дијела активне мрежне опреме која се користи за Скада системе.
 - SAP системи су додатно заштићени издвајањем у засебне виртуелне мреже.

 <p>МХ "ЕРС"МП а.д. Требиње ЗП "Хидроелектране на Дрини" а.д. Вишеград</p>	<p>Акциони план за отклањање утврђених недостатака у ревизорском извјештају Grant Thornton, д.о.о Бања Лука за 2020 годину и прихватање препорука датих у Писму руководству Мјешовитог Холдинга „Електропривреда Републике Српске“</p>	Година: 2020.
		Датум израде: 20.09.2021.
		Страна: 8/12

НАЛАЗИ РЕВИЗИЈЕ И РИЗИК	ПРЕПОРУКА, ПОБОЉШАЊА И СТАТУС
<p>Унатар информационог система извршена су велика улагања у имовину. Претходне финансијске ревизије биле су фокусиране на критичне контроле које су од интереса за ревизију финансијских извјештаја холдинга.</p> <p>Ризик</p> <p>Без детаљне анализе ИТ процеса и њихове усклађености и оперативне ефикасности, пословно руководство нема могућност потпуног сагледавања и праћења критичних промјена и стратегијског балансирања у подручју критичне инфраструктуре, сајбер безбједности и развоја пословних процеса/софтверске подршке.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Препорука је да Холдинг у наредном периоду планира анализу информационог система ради прегледа оперативног и стратегијског статуса кључних ИТ процеса. ➤ Остале могућности побољшања <ul style="list-style-type: none"> Размотрити трошкове лиценцирања ЕРП система или специјализована софтверска рјешења за софтверски тикетинг важних ИТ задатака и управљање промјенама. ➤ Статус препоруке у 2020 години <ul style="list-style-type: none"> Препорука није проведена. Свеобухватна анализа ИТ процеса и припрема ИТ стратегије није проведена у предметном раздобљу.

ОДГОВОР РУКОВОДСТВА
<p>У току је организациона трансформација друштва, која у значајном сегменту касни, па је последица тога да касни дефинисање захтјева за ИТ стратегију. Већи број запослених је прешао у Дирекцију за тржишно снабдијевање и Дирекцију за јавно снабдијевање. Ове дирекције сада непосредно сарађују са ИТ дирекцијом Матичног предузећа. Тренутно се и даље користи инфраструктура електродистрибуција, што ће се ријешити у наредном периоду. Реализација организационе трансформације ће се наставити и током 2021. године.</p>

 <p>МХ "ЕРС"МП а.д. Требиње ЗП "Хидроелектране на Дрини" а.д. Вишеград</p>	<p>Акциони план за отклањање утврђених недостатака у ревизорском извјештају Grant Thornton, д.о.о Бања Лука за 2020 годину и прихватање препорука датих у Писму руководству Мјешовитог Холдинга „Електропривреда Републике Српске“</p>	Година: 2020.
		Датум израде: 20.09.2021.
		Страна: 9/12

МЈЕРА ЗА ОТКЛАЊАЊЕ НЕДОСТАКА

Након успостављања дирекције за Јавно снабдијевање у пуном капацитету, односно након дефинисања захтјева за ИТ стратегију, биће извршена свеобухватна анализа информационог система.

Носилац активности: Управа, Дирекција за јавно снабдијевање, Служба з ТИС

Рок: Одмах након успостављања Дирекције за јавно снабдијевање у пуном капацитету

МХ "ЕРС"МП а.д. Требиње
ЗП "Хидроелектране на Дрини"
а.д. Вишеград

Акциони план за отклањање утврђених недостатака у ревизорском извјештају Grant Thornton,д.о.о Бања Лука за 2020 годину и прихватање препорука датих у Писму руководству Мјешовитог Холдинга,,Електропривреда Републике Српске"

Година: 2020.

Датум израде:
20.09.2021.

Страна: 10/12

5. Софтверска подршка изради резервних копија (налаз из 2020.г.)

НАЛАЗИ РЕВИЗИЈЕ И РИЗИК

У току ревизије уочено је да већина предузећа користи софтверску подршку за израду резервних копија система, али ове мјере нису конзистентно проведене на нивоу цијелог холдинга/предузећа.

Ризик

Безбједносне мјере су имплементирани на различит начин, није успостављени оквири за управљање ризицима у дијелу анализе утицаја код опоравка различитих група података.

ПРЕПОРУКА И СТАТУС

Размотрити централизовану набавку софтвера за резервне копије и јединствених стандарда за чување резервних копија података за све компаније унутар холдинга/предузећа.

ОДГОВОР РУКОВОДСТВА

Размотрићемо јединствене мјере за резервне копије и унификацију софтвера за резервне копије који се користи у компанијама у ЕРС.

МЈЕРА ЗА ОТКЛАЊАЊЕ НЕДОСТАКА

На нивоу МП у функцији је софтвер за израду резервних копија. Уколико се ЗП одлуче за централизовану рјешење биће покренута заједничка набавка адекватног рјешења.

Носилац активности: Управа МХ ЕРС, Управе ЗП, Служба за ТИС

МХ "ЕРС" МП а.д. Требиње
ЗП "Хидроелектране на Дрини"
а.д. Вишеград

Акциони план за отклањање утврђених недостатака у ревизорском извјештају Grant Thornton, д.о.о Бања Лука за 2020 годину и прихватање препорука датих у Писму руководству Мјешовитог Холдинга „Електропривреда Републике Српске“

Година: 2020.

Датум израде:
20.09.2021.

Страна: 11/12

6. Контрола приступа добављача (налаз из 2020.г.)

НАЛАЗИ РЕВИЗИЈЕ И РИЗИК

У току ревизије уочено је да већина добављача користи ВПН приступ код администрације различитих система, при чему се надзор приступа остварује на елементарном нивоу, уз успостављање и контролу системских записа комуникационе опреме.

Ризик

Не постоје детаљнији подаци о акцијама проведеним у систему након успостављања приступа на рачунарску мрежу. У случају компромитације добављача, постоји проблем са повјерењем у проведене сигурносне мјере.

ПРЕПОРУКА И СТАТУС

Размотрити набавку софтвера за надзор приступа добављача на нивоу снимања сесија администрације, који може обезбиједити брзу реакцију на инциденте и форензички квалитетне податке у случају упада у информациони систем.

ОДГОВОР РУКОВОДСТВА

Размотрићемо јединствене мјере за надзор приступа добављача и превенцију посљедица упада у информационе системе предузећа у ЕРС.

МЈЕРА ЗА ОТКЛАЊАЊЕ НЕДОСТАКА

Софтвер за надзор приступа биће уобзирен приликом израда приједлога Плана јавних набавки за 2022. годину.

Носилац активности: Управа, Служба за ТИС

Рок: До краја 2022. година

МХ "ЕРС"МП а.д. Требиње
ЗП "Хидроелектране на Дрини"
а.д. Вишеград

Акциони план за отклањање утврђених недостатака у ревизорском извјештају Grant Thornton, д.о.о Бања Лука за 2020 годину и прихватање препорука датих у Писму руководству Мјешовитог Холдинга „Електропривреда Републике Српске“

Година: 2020.

Датум израде:
20.09.2021.

Страна: 12/12

7.Замјена застарјелих СКАДА система

НАЛАЗИ РЕВИЗИЈЕ И РИЗИК

Друштво користи дио СКАДА система старије генерације за које није замијењен системски софтвер, те је повећана рањивост ових система на рачунарске пријетње. Систем користи хардверу који није обновљен (два ормара) у дужем временском периоду, иако се замјена планира такође дужи низ година. Одгађање замјене представља и безбједносни ризик, због употребе старијих верзија хардвера и системског софтвера.

Ризик

Већа изложеност експлоатацији познатих рањивости која постоје у СКАДА системима старије генерације

ПРЕПОРУКА И СТАТУС

Размотрити убрзање имплементације раније предложене замјене дијела производних СКАДА система (замјене старих Сименс СКАДА система из 2008 године).

ОДГОВОР РУКОВОДСТВА

Размотрићемо убрзање набавке замјене дијела застарјелих СКАДА система.

МЈЕРА ЗА ОТКЛАЊАЊЕ НЕДОСТАКА

-